

Göteborgs
Stad

Marknadsundersökning

Prisinformation vid rea 2024

Konsumentrådgivningen i Göteborgs Stad

2024-12-02

Rapportförfattare:

Gabriel Södersten

Jacob Eliasson

Amanda Norberg

Innehåll

1 Om prisundersökningen	3
1.1 Bakgrund och syfte	3
1.2 Hur ska skyltningen vid rea anges?	3
1.3 Metod	5
1.3.1 Avgränsningar	5
2 Resultat och slutsatser	6
2.1 Resultat	6
2.2 Slutsatser	7
Bilaga 1.....	8

1 Om prisundersökningen

1.1 Bakgrund och syfte

År 2022 infördes en ny bestämmelse i prisinformationslagen som innebär att om ett företag säljer en vara till nedsatt pris ska det även ange det lägsta pris som varan haft under de senaste 30 dagarna före prissänkningen. Regeln infördes för att undvika att priserna höjs i smyg inför reor så att det för konsumenten ser ut som att varan är mer nedsatt än den i själva verket är.

Många butiker marknadsför sig genom stora reor och konsumenter lockas att handla under den så kallade Black Friday och Black Week i slutet av november. Det är därför en bra tidpunkt att göra en undersökning om hur väl butikerna följer prisinformationslagen när det gäller nedsatta varor.

När det tidigare har undersökts i vilken utsträckning företag följer den nya regeln har det visat sig finnas stora brister¹. Konsumentrådgivningen i Göteborg vill därför undersöka hur efterlevnaden av regeln ser ut år 2024 genom att titta på hur fysiska butiker märker sina varor som har nedsatt pris. Undersökningen görs nationellt i samarbete med konsumentrådgivningar i andra kommuner i landet med samordning av konsumentrådgivningen i Göteborgs Stad.

1.2 Hur ska skyltningen vid rea anges?

Enligt prisinformationslagen ska företag ange korrekt och tydlig information om priset (10 §). Om ett företag anger att priset på en vara har sänkts så ska även det tidigare priset anges. Det pris som ska anges är det lägsta pris som företaget har haft på varan de senaste 30 dagarna före prissänkningen (7a §), nedan kallat ”30-dagarspriset”. Det innebär att om en vara säljs till kampanjpris eller rea-pris så ska butiken ange vad det lägsta priset för varan har varit de senaste 30 dagarna.

Enligt Konsumentverkets ställningstagande så ska 30-dagarspriset anges i omedelbar närhet till det sänkta priset och vara lättbegripligt. 30-dagarspriset får enligt Konsumentverkets ställningstagande vara överstruket eller placerat inom parentes i anslutning till det nedsatta priset.²

¹ Konsumentverket 2024: Redovisningsrapport 2024:3 Marknadsföring av prissänkningar; Konsumentrådgivningen i Göteborgs Stad 2023-11-23: Marknadsundersökning: Prisinformation vid rea

² Konsumentverket 2024: Vägledning prisinformation 2024 s. 5

För varor som snabbt kan försämrats eller bli gamla behöver inte 30-dagarspriset anges.

Regeln om att ange 30-dagarspriset blir aktuell när en butik skyltar om att priset på en vara har sänkts. Det kan göras till exempel genom att det också finns ett överstruket pris eller genom att butiken anger att priset har sänkts med en viss procent eller ett visst belopp.³

Konsumentverket har i sina undersökningar av hur regeln följs godkänt skyltning där det finns ett pris att jämföra med som är överstruket eller i parentes, förutsatt att det angivna priset motsvarar det lägsta priset de senaste 30 dagarna före prissänkningen.

Däremot har skyltning där det nedsatta priset jämförs med ett ”ordinarie pris” eller ”rekommenderat pris” inte godkänts i Konsumentverkets undersökningar.

Denna undersökning utgår ifrån en liknande klassificering. Skyltningen har bedömts som godkänd om det finns ett pris att jämföra med, så länge det inte uttryckligen står att det priset är något annat än det lägsta priset de senaste 30 dagarna (till exempel ”ordinarie pris” eller ”rekommenderat pris”).

Ett pris inom parentes eller ett överstruket pris har tidigare ofta använts för att ange det ordinarie priset för en vara. Det kan också användas för att ange rekommenderat pris eller stå för något annat pris som företaget själv har valt. Med hänsyn till att prisinformation ska anges *tydligt* kan det ifrågasättas om det framgår för konsumenten att ett överstruket pris betyder det lägsta priset de senaste 30 dagarna och inte exempelvis ”ordinarie pris”.

I både propositionen och EU-kommissionens vägledning om tolkning av regeln anges överstruket pris som exempel på hur en butik kan tillkännage rea eller kampanj.⁴ I brist på stöd för att det uttryckligen måste stå att det är det lägsta priset de senaste 30 dagarna som anges utgår undersökningen ifrån att det inte är ett krav. Överstruket pris, pris i parentes och liknande har därför behövt godkännas i undersökningen, trots de tveksamheter som finns kring tydligheten för konsumenter.

³ Prop. 2021/22:174 s. 153

⁴ Prop. 2021/22:174; Europeiska kommissionen. (2021, december 29). Kommissionens meddelande om en strategi för att minska de externa miljö- och klimatpåverkan från produktions- och konsumtionsmönster (CELEX 52021XC1229(06))

1.3 Metod

Undersökningen har gjorts nationellt och omfattar totalt 433 butiker i 31 kommuner.⁵ I varje kommun har cirka 10-20 butiker undersökts.

Undersökningen har gjorts under Black Week i november 2024. I varje butik har fem slumpvis utvalda varor som är märkta med nedsatt pris undersökts.

Undersökningen utgick från frågan ”Uppfyller butiken kravet på att ange det lägsta priset de senaste 30 dagarna?” Frågan besvarades med ”ja”, ”nej” eller ”delvis”.

”**Ja**” avser fall där det fanns ett pris att jämföra med som benämndes ”tidigare lägsta pris”, ”lägsta priset senaste 30 dagarna” eller liknande. ”Ja” avsåg också fall där det fanns ett pris att jämföra med utan någon benämning, exempelvis överstruket pris, pris i parentes eller prislapp med ett tidigare pris.

”**Nej**” avser fall där det inte fanns något pris att jämföra med, där det fanns pris benämnt ”ordinarie pris” eller ”rekommenderat pris” och där pris att jämföra med fanns angivet men inte i omedelbar närhet till det nedsatta priset.

Rea i form av ett procentuellt avdrag har godkänts i de fall det har presenterats tillsammans med ett pris att jämföra med som inte benämns som ordinarie pris eller rekommenderat pris.

”**Delvis**” avser fall där någon men inte alla fem undersökta varor i butiken uppfyllde kravet.

Det ska noteras att undersökningen utgår från något andra definitioner än den undersökning som gjordes av konsumentrådgivningen i Göteborg 2023. Resultatet kan därför inte jämföras med resultatet från den undersökningen.

1.3.1 Avgränsningar

Undersökningen omfattar inte någon granskning av den faktiska prishistoriken för de undersökta varorna. Undersökningen tar alltså sikte på om det överhuvudtaget finns ett pris att jämföra med och om det priset i så fall anges på det sätt som krävs.

För att säkerställa efterlevandet av den nya regeln är det av stor vikt att det angivna priset faktiskt är det lägsta priset för varan de senaste 30 dagarna, och inte bara hur priset har angetts. Det är också viktigt för att konsumenten ska kunna fatta beslut på rätt grunder och inte bli vilseledd.

⁵ Lista på undersökta kommuner, se bilaga 1

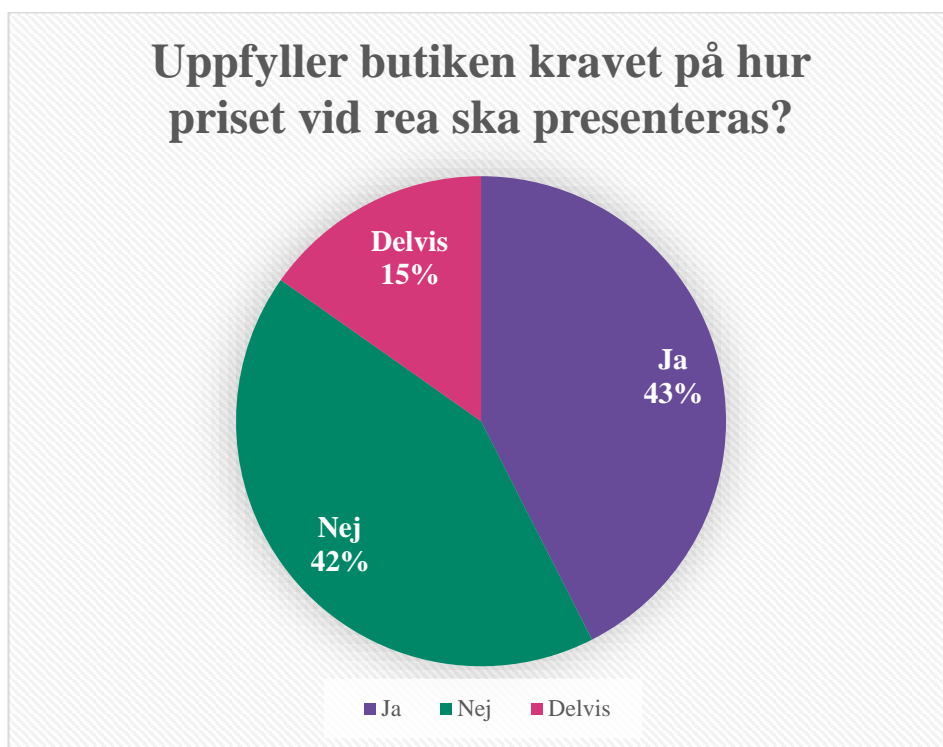
Omfattningen av en sådan granskning i fysiska butiker är dock för stor för att rymmas i denna undersökning.

Resultatet har på så sätt en felmarginal eftersom företag kan ha blivit ”godkända” när de angett exempelvis ett överstruket pris som syftar till ordinarie pris och inte till det lägsta priset de senaste 30 dagarna. På samma sätt kan företag ha ”godkänts” i undersökningen när de angett ett pris som lägsta pris de senaste 30 dagarna, men det angivna priset inte stämmer.

2 Resultat och slutsatser

2.1 Resultat

Resultatet av undersökningen presenteras nedan.

Graf 1: Presentation av undersökningen.

Frågan som ställts är: Uppfyller butiken kravet på hur priset vid rea ska presenteras?

Sammanlagt 433 butiker har undersökts med följande resultat.

Ja – 189 butiker, 43%

Nej – 183 butiker, 42%

Delvis – 62 butiker, 15%

Sammanslaget kan konstateras att 43% av butikerna uppfyller kraven medan 57% av butikerna helt eller delvis inte uppfyller kraven. Svaret ”delvis” betraktas som underkänt då butiken i sin helhet inte lever upp till kravet.

2.2 Slutsatser

Trots att regeln nu funnits i ett par år visar resultatet att det är många butiker som fortsatt inte följer den. Detta får anses vara ett underbetyg till butikerna och hur de redovisar sina priser för konsumenterna.

Förutom att det är allvarligt i sig att inte följa lagen är det också negativt för konsumenterna, som riskerar att bli vilseledda och fatta beslut utifrån felaktig information. För att konsumenterna ska kunna fatta välgrundade beslut inför sina köp behöver de få rätt information om vad som är ett nedsatt pris och inte. När många butiker inte följer den reglering som gäller finns en risk för att konsumenterna tappar förtroende för butikerna och deras kampanjer och inte vet om de kan lita på att en rea-vara faktiskt har ett nedsatt pris. Detta riskerar även att skapa en tillitsproblematik mellan konsumenterna och handeln.

För de butiker som gör rätt är det också tid och resurser som läggs på att följa regleringen. Att många andra butiker inte gör som de ska skapar en ojämlig konkurrenssituation vilket är orättvist för både konsumenterna och de butiker som gör rätt.

Slutligen är det vår uppfattning att det fortsatt är svårt för konsumenterna att förstå den information som de får vid reor, även i många av de fall där butiken bedömts uppfylla kravet. Tydligast för konsumenterna är det när det står uttryckligen att rea-priset jämförs med till exempel ”ordinarie pris” eller ”lägsta pris senaste 30 dagarna” (det förstnämnda uppfyller dock inte de nya reglerna). När det endast finns exempelvis ett överstruket pris utan någon information om vad det överstrukna priset står för ställer det höga krav på konsumenterna att själva känna till de nya reglerna och veta vilket pris rean jämförs med.

Bilaga 1

Undersökta kommuner

Undersökningen har genomförts i följande kommuner:

KOMMUN:
Borås
Eskilstuna
Falkenberg
Falun
Gävle
Göteborg
Halmstad
Jönköping
Kungsbacka
Kungälv
Kävlinge
Köping
Lerum
Linköping
Lomma
Lycksele
Malmö
Mölnadal
Nässjö
Oskarshamn
Sotenäs
Stockholm
Storuman
Tanum
Trollhättan
Uddevalla
Umeå
Uppsala
Varberg
Vänersborg
Västerås

Telefon: 0706 - 56 43 23

E-post: gabriel.sodersten@demokratimedborgarservice.goteborg.se

Göteborgs
Stad